

ДЕМЕНКО

УДК 336.64

СЕЙСЕБАЄВА

Анастасія Володимирівна
demenko92@inbox.ru

Наталія Григорівна

СУТНІСТЬ, НЕОБХІДНІСТЬ ТА ЗАДАЧІ
ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛІНГУNATURE, NECESSITY AND TASKS OF
FINANCIAL CONTROLLINGЗапорізький національний
університетк.е.н., Запорізький національний
університет

У статті розкрита сутність фінансового контролінгу, його мета, завдання та функції. Розглянуто особливості організації та доцільність впровадження системи фінансового контролінгу на українських підприємствах. Принципи побудови системи фінансового контролю та необхідність фінансового контролю на підприємстві. Зазначено ряд питань, які перешкоджають пропорційному запровадженню контролінгу в системі управління підприємством.

В статье раскрыта сущность финансового контроллинга, его цели, задачи и функции. Рассмотрены особенности организации и целесообразность внедрения системы контроллинга на украинских предприятиях. Принципы построения системы финансового контроля и необходимость финансового контроля на предприятии. Отмечено ряд вопросов, препятствующих пропорциональному внедрению контроллинга в системе управления предприятием.

The article reveals the essence of financial controlling, its purpose, objectives and functions. The features and feasibility of the implementation of financial controlling at Ukrainian enterprises. Principles of financial controls and the need for financial control at the company. The specified number of issues that re-introduction of proportional shkodzhayut controlling in enterprise management system.

Ключові слова: контролінг, фінансовий контролінг

Ключевые слова: контролинг, финансовый контролинг

Keywords: controlling, financial controlling

МЕТА СТАТТІ полягає в тому, щоб узагальнити необхідності впровадження систем фінансового контролю на підприємстві.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

Фінансовий контролінг – це система фінансового управління розвитком суб'єктів підприємницької діяльності в напрямку прогнозування й планування механізмів та інструментів досягнення стійкого фінансового стану. У разі відхилень фактичних фінансових показників від прогнозованих, на фінансовий контролінг поставлено завдання розробки рекомендації щодо застосування коригуючих заходів для досягнення поставлених завдань.

Фінансовий контролінг передбачає: розробку фінансової стратегії; прогнозування і планування; бюджетування; фінансовий аналіз; внутрішній консалтинг; методологічне забезпечення; внутрішній аудит; фінансовий контроль; ревізію; оцінку ризиків; систему раннього попередження та реагування; прогнозування та попередження банкрутства.

Для цього вирішуються такі основні завдання:

- збір та аналіз внутрішньої і зовнішньої інформації, яка стосується об'єкта фінансового контролінгу;

- виявлення та ліквідація «вузьких місць» на підприємстві в напрямку забезпечення фінансовими ресурсами;

- своєчасне реагування на появу нових шансів і можливостей збільшення фінансового потенціалу підприємства.

- організація оперативного та адміністративного контролю та проведення систематичного аналізу фінансово-господарської діяльності;

- недопущення ризиків у фінансово-господарській діяльності, а також розробка заходів щодо їх нейтралізації;

- проведення внутрішнього консалтингу та розробка методичного забезпечення фінансово-господарської діяльності окремих структурних підрозділів;

- проведення внутрішнього аудиту та координація своєї діяльності з діями незалежних аудиторських фірм під час зовнішнього аудиту підприємства з метою забезпечення оптимальних умов фінансово-господарської діяльності підприємства.

В теорії та практиці до функцій фінансового контролінгу відносять такі:

- формування інформаційних каналів та інформаційне забезпечення підприємства;

- координація планів господарської та фінансової діяльності;

- стратегічне та оперативне планування фінансової діяльності;

- контроль, ревізія та внутрішній аудит;

- методологічне забезпечення та внутрішній консалтинг.

Побудова системи фінансового контролінгу базується на таких основних принципах:

- 1) спрямованість системи фінансового контролінгу на досягнення фінансової стратегії підприємства;

- 2) багатофункціональність фінансового контролінгу;
- 3) орієнтованість фінансового контролінгу на кількісні показники;
- 4) відповідність методів фінансового контролінгу специфіці методів фінансового аналізу та фінансового планування;
- 5) своєчасність, простота та гнучкість побудови системи фінансового контролінгу;
- 6) економічна ефективність запровадження фінансового контролінгу на підприємстві [1].

З урахуванням перелічених принципів фінансовий контролінг на підприємстві будується за такими основними етапами:

1. Визначення об'єкта контролінгу. Це загальна вимога до побудови будь-яких видів контролінгу на підприємстві з позицій цільової його орієнтації. Об'єктом фінансового контролінгу є управлінські рішення щодо основних аспектів фінансової діяльності підприємств.

2. Визначення видів і сфери контролінгу. Відповідно до концепції побудови системи контролінгу він поділяється на такі основні види: стратегічний контролінг; поточний контролінг; оперативний контролінг.

Кожному з перелічених видів контролінгу повинна відповідати певна його сфера і періодичність здійснення його функцій.

3. Формування системи пріоритетів показників, які контролюються. Вся система показників, які входять до сфери кожного виду фінансового контролінгу, ранжується за значущістю. У процесі такого ранжування спочатку в систему пріоритетів першого рівня добираються найбільш важливі з контрольованих показників, потім формується система пріоритетів другого рівня, показники якої перебувають у факторному зв'язку з показниками пріоритетів першого рівня; аналогічним чином формується система пріоритетів третього і наступних рівнів.

Фінансові контролери в процесі виконання своїх функцій використовують загальноекономічні та специфічні методи. До перших методів належать такі, як спостереження, порівняння, групування, аналіз, трендовий аналіз, синтез, систематизація, прогнозування. До основних специфічних методів контролінгу належать: аналіз точки беззбитковості, бенчмаркінг, вартісний аналіз, портфельний аналіз, SWOT-аналіз (аналіз сильних і слабких місць), ABC-аналіз, методи фінансового прогнозування, нуль-базис-бюджетування тощо.

Управлінський регламент фінансового контролінгу передбачає розробку певних планових показників, моніторингу й контролю їх виконання, що в свою чергу дозволить своєчасно виявляти, виправляти відхилення та запобігати негативні явища.

Запровадження на підприємстві системи фінансового контролінгу дає змогу значно підвищити ефективність всього процесу управління фінансовою діяльністю. У загальній системі контролінгу, організованого на підприємстві, виділяється один із центральних його блоків – фінансовий контролінг.

Провідною метою фінансового контролінгу є орієнтація управлінського процесу на максимізацію прибутку та вартості капіталу власників при мінімізації ризику і збереженні ліквідності та платоспроможності підприємства.

Реалізація покладених на фінансовий контролінг завдань досягається в ході виконання службами контролінгу своїх функцій та використання специфічних методів.

У системі антикризового управління контролінг забезпечує реалізацію стратегічного потенціалу діяльності підприємства і досягнення поточних цілей щодо ліквідності та прибутковості. У сучасних умовах нестабільності економіки здійснення відповідних заходів дає підприємству змогу забезпечити стабільність і довгострокові перспективи [2]. Контролінг як інструмент антикризового управління підприємством дає можливість уникнути неузгодженості під час прийняття управлінських рішень і своєчасно виявити прихований потенціал у системі управління.

Висновок. На сучасному етапі розвитку економіки будь-яке підприємство функціонує в жорстких умовах конкурентного середовища. Ефективність роботи підприємства в таких умовах особливо в довгостроковій перспективі, яке припускає не просто виживання на ринку, а забезпечення високих темпів розвитку і підвищення конкурентоспроможності, визначається рівнем фінансового потенціалу і якістю управління фінансами на підприємстві, що забезпечується певною мірою ефективною організацією та впровадженням системи фінансового контролінгу.

Причин для визнання питання щодо пророчішого запровадження контролінгу, однією з актуальних проблем на сьогоднішньому етапі розвитку економіки України є чимало, але для прикладу назвемо лише три з них.

Перша – це зростання нестабільності зовнішнього середовища, що висуває додаткові вимоги до системи управління підприємства, йдеться про необхідність переміщення акценту з контролю минулого на аналіз майбутнього, забезпечення безперервного відстеження змін, що відбуваються у внутрішньому і зовнішньому середовищах підприємства, збільшення швидкості реакції на зміни у навколишньому середовищі, підвищення гнучкості підприємства.

Друга причина – це ускладнення системи управління підприємством, що вимагає механізму координації всередині системи його управління. Адже сьогодні безпосереднім управлінням власники здебільшого не займаються.

Насамкінець, третя причина – це наявність інформаційного буму при недостатності суттєвої інформації, що потребує побудови спеціальної системи інформаційного забезпечення управління.

Сьогодні перед підприємства постала гостра проблема створення ефективних систем у сфері управління фінансовою діяльністю. Таким чином, фінансовий контролінг є інформаційною підтримкою прийняття управлінських рішень на підприємстві щодо формування, використання та розвитку фінансових ресурсів.

Список використаних джерел

1. Масвська Я.В. Види та місце фінансового контролінгу на підприємстві / Я.В. Масвська // Науковий вісник НЛТУ України. – 2009. – Вип. 19.6. – С. 47–52.
2. Партин Г.О. Види та місце фінансового контролінгу на підприємстві / Г.О. Партин, Я.В. Масвська // Науковий вісник НЛТУ України. – 2009. – № 19.6. – С. 199–202.